

INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA ICHKI REGULYATSIYA BUZILISHLARINING OLDINI OLISHNING IJTIMOIIY-PEDAGOGIK ZARURIYATI

Andijon davlat pedagogika instituti
“Pedagogika yo‘nalishi” 1-bosqich magistranti
Jo‘rayeva Moxidilxon Soxibjon qizi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19454212>

Annotatsiya: Mazkur maqolada integrativ yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda ichki regulyatsiya buzilishlarining oldini olishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayonida ta’lim sifati bilan bog‘liq muammolar yoritiladi. Tadqiqotda integrativ yondashuvning pedagogik jarayondagi ahamiyati asoslab berilib, raqamli texnologiyalar, interaktiv o‘yinlar va multimediali ta’lim vositalaridan foydalanish bolalarning hissiy barqarorligi, o‘z xatti-harakatlarini boshqarish hamda ijtimoiy moslashuv ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: integrativ yondashuv, ichki regulyatsiya, maktabgacha ta’lim, raqamli texnologiyalar, ta’lim sifati, pedagogik texnologiyalar, innovatsion ta’lim, interaktiv metodlar.

Аннотация: В данной статье анализируется социально-педагогическая необходимость предупреждения нарушений внутренней регуляции у детей дошкольного возраста на основе интегративного подхода. Также рассматриваются проблемы качества образования в процессе внедрения цифровых технологий в современную систему образования. В исследовании обосновывается значение интегративного подхода в педагогическом процессе, а также подчеркивается, что эффективное использование цифровых технологий, интерактивных игр и мультимедийных образовательных средств способствует развитию эмоциональной устойчивости, навыков саморегуляции и социальной адаптации у детей.

Ключевые слова: интегративный подход, внутренняя регуляция, дошкольное образование, цифровые технологии, качество образования, педагогические технологии, инновационное обучение, интерактивные методы.

Abstract: This article analyzes the socio-pedagogical necessity of preventing internal regulation disorders in preschool children based on an integrative approach. It also examines the issues of education quality in the process of introducing digital technologies into the modern education system. The study highlights the importance of the integrative approach in the pedagogical process and emphasizes that the effective use of digital technologies, interactive games, and multimedia educational tools contributes to the development of emotional stability, self-regulation skills, and social adaptation in children.

Keywords: integrative approach, internal regulation, preschool education, digital technologies, quality of education, pedagogical technologies, innovative learning, interactive methods.

Kirish. Bugungi kunda ta’lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida raqamli texnologiyalarni joriy etish muhim yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, zamonaviy ta’lim tizimida interaktiv platformalar, multimediali vositalar hamda raqamli ta’lim resurslaridan foydalanish o‘quv jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qilmoqda.

Maktabgacha ta’lim tizimi esa shaxs kamolotining eng muhim bosqichlaridan biri bo‘lib, aynan ushbu davrda bolaning ijtimoiy, psixologik va hissiy rivojlanishining asoslari shakllanadi. Shu sababli maktabgacha yoshdagi bolalarda ichki regulyatsiya ko‘nikmalarini rivojlantirish va uning buzilishlarining oldini olish pedagogik jarayonning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ichki regulyatsiya bolaning o‘z hissiyotlari, xatti-harakatlari hamda faoliyatini boshqarish qobiliyatini ifodalaydi. Mazkur ko‘nikmalar yetarli darajada shakllanmagan holatlarda bolalarda ijtimoiy moslashuvda qiyinchiliklar, hissiy beqarorlik va xulqiy muammolar yuzaga kelishi mumkin.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda bolalar rivojlanishida integrativ yondashuvdan foydalanish samarali metodologik asos sifatida qaralmoqda. Integrativ yondashuv pedagogika, psixologiya hamda innovatsion ta’lim texnologiyalarining o‘zaro uyg‘unligini ta’minlash orqali ta’lim-tarbiya jarayonini kompleks tarzda tashkil etishga imkon beradi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarni pedagogik jarayonga integratsiya qilish bolalarning bilish faoliyatini faollashtirish, ularning ijodiy fikrlashi va ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Asosiy qism. Maktabgacha ta’lim tizimi shaxs rivojlanishining eng muhim bosqichlaridan biri hisoblanadi. Aynan ushbu davrda bolaning bilish jarayonlari, hissiy holati, ijtimoiy xulq-atvori hamda o‘z faoliyatini boshqarish ko‘nikmalari shakllana boshlaydi. Shu sababli maktabgacha yoshdagi bolalarda ichki regulyatsiyani rivojlantirish va uning buzilishlarining oldini olish zamonaviy pedagogika va psixologiya fanlarining dolzarb masalalaridan biri sifatida qaralmoqda[1].

Ichki regulyatsiya shaxsning o‘z hissiyotlari, xatti-harakatlari va faoliyatini ongli ravishda boshqarish qobiliyatini anglatadi. Ushbu jarayon bolaning ijtimoiy muhitga moslashuvi, tengdoshlari bilan muloqotga kirishishi hamda ta’lim jarayonida muvaffaqiyatli faoliyat olib borishida muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ichki regulyatsiya yetarli darajada rivojlanmagan holatlarda injiqlik, tajovuzkorlik, qo‘rquv, diqqatning tarqoqligi hamda ijtimoiy muloqotdagi qiyinchiliklar kuzatilishi mumkin. Bu esa bolaning keyingi ta’lim bosqichlariga moslashish jarayoniga salbiy ta’sir ko‘rsatishi ehtimolini oshiradi[5].

Zamonaviy jamiyatda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi bolalarning rivojlanish jarayoniga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Bugungi kunda ko‘plab bolalar erta yoshdan boshlab turli raqamli qurilmalar bilan tanishmoqda. Bu jarayon bir tomondan bolalarning axborot olish imkoniyatlarini kengaytirsa, ikkinchi tomondan ularning ijtimoiy va hissiy rivojlanishida ayrim muammolarni yuzaga keltirishi mumkin. Shu sababli maktabgacha ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishda pedagogik yondashuvni to‘g‘ri tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi[7].

Mazkur muammoni hal etishda integrativ yondashuv muhim metodologik asos sifatida namoyon bo‘ladi. Integrativ yondashuv ta’lim jarayonida turli fanlar – pedagogika, psixologiya, sotsiologiya hamda axborot texnologiyalarining o‘zaro uyg‘unligini ta’minlashni nazarda tutadi. Ushbu yondashuv asosida ta’lim-tarbiya jarayoni kompleks tarzda tashkil etilib, bolalarning intellektual, hissiy va ijtimoiy rivojlanishi o‘zaro bog‘liq holda qaraladi[4].

Zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo‘llash integrativ yondashuvni amalga oshirish imkoniyatlarini yanada kengaytirmoqda. Multimediali taqdimotlar, interaktiv o‘yinlar, animatsion materiallar hamda ta’limiy mobil ilovalar bolalarning bilish faoliyatini faollashtiradi va ularning ta’lim jarayoniga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Shu bilan birga, raqamli vositalar yordamida bolalarning diqqatini jamlash, mantiqiy fikrlash hamda muammoli vaziyatlarni hal etish ko‘nikmalarini rivojlantirish mumkin[2].

Biroq raqamli texnologiyalarni ta’lim jarayoniga joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud. Xususan, pedagoglarning raqamli kompetensiyasining yetarli darajada rivojlanmaganligi,

sifatli raqamli ta’lim resurslarining yetishmasligi hamda texnik infratuzilmaning barcha ta’lim muassasalarida bir xil darajada ta’minlanmaganligi ta’lim sifati bilan bog‘liq muammolarni yuzaga keltirishi mumkin. Bundan tashqari, bolalarning ekran qarshisida uzoq vaqt o‘tkazishi ularning jismoniy faolligi va ijtimoiy muloqotiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi ehtimoli ham mavjud[6].

Shu sababli maktabgacha ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishda pedagogik muvozanatni ta’minlash muhimdir. Raqamli vositalar an’anaviy o‘yin faoliyati, ijodiy mashg‘ulotlar va jonli muloqot bilan uyg‘unlashtirilgan holda qo‘llanilganda pedagogik samaradorlik yanada ortadi. Bu esa bolalarning ichki regulatsiya ko‘nikmalarini rivojlantirish, ularning hissiy barqarorligini ta’minlash hamda ijtimoiy moslashuvini kuchaytirishga xizmat qiladi[3].

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalarda ichki regulatsiya ko‘nikmalarini rivojlantirish va uning buzilishlarining oldini olish zamonaviy ta’lim tizimining muhim ijtimoiy-pedagogik vazifalaridan biridir. Ushbu jarayonni samarali tashkil etishda integrativ yondashuv muhim metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi. Integrativ yondashuv pedagogika, psixologiya hamda zamonaviy ta’lim texnologiyalarining o‘zaro uyg‘unligini ta’minlash orqali bolalarning har tomonlama rivojlanishiga imkon yaratadi.

Zamonaviy ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish, bolalarning bilish faoliyatini faollashtirish hamda ularning ijodiy va kommunikativ ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalardan foydalanishda pedagogik maqsadga muvofiqlikni ta’minlash, metodik asoslangan yondashuvni qo‘llash hamda pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish muhim ahamiyatga ega.

Shunday qilib, maktabgacha ta’lim jarayonida integrativ yondashuv asosida raqamli texnologiyalarni samarali qo‘llash bolalarda ichki regulatsiya ko‘nikmalarini shakllantirish, ularning hissiy barqarorligi va ijtimoiy moslashuvini ta’minlash hamda ta’lim sifati oshirishga xizmat qiladi. Mazkur yondashuvni amaliyotga keng joriy etish maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

- 1.Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge: Harvard University Press, 1978. <https://www.hup.harvard.edu/books/9780674576292>
- 2.Zimmerman B.J. Self-Regulated Learning and Academic Achievement: An Overview. Educational Psychologist, 2002. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3701_2
- 3.Bronfenbrenner U. The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Harvard University Press, 1979. <https://www.hup.harvard.edu/books/9780674224575>
- 4.UNESCO. ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications. 2018. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261196>
- 5.OECD. Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence. Paris, 2021. <https://www.oecd.org/education/digital-education-outlook-2021.htm>
- 6.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. Maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida. <https://lex.uz/docs/3303953>
- 7.O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi. Ilk qadam davlat o‘quv dasturi. Toshkent, 2018. <https://lex.uz/docs/3817383>